

Vastaus Euroopan parlamentin päätöslauselmaan EKP:n vuosikertomuksesta vuodelta 2021

EKP vastaa vuoden 2022 vuosikertomuksensa julkaisemisen yhteydessä Euroopan parlamentin esittämiin kommentteihin, jotka koskivat edellistä vuosikertomusta.¹ Vastauksessa käydään läpi parlamentin esiin nostamia teemoja ja pyritään antamaan eurooppalaisille selkeämpi kuva EKP:n toiminnan taustoista. Euroopan parlamentin ehdotuksesta EKP alkoi julkaista vastauksiaan vuonna 2016.²

1 Rahapolitiikka

Parlamentti toivoo, että EKP pyrkisi muuttamaan korkoja tasapainoisesti ja vaihteittain. Koronnostoja tehdään kuitenkin aina niin, että ne palvelevat mahdollisimman hyvin EKP:n ensisijaista tavoitetta eli edistävät hintatason vakautumista keskipitkällä aikavälillä. EKP:n maaliskuisten asiantuntija-arvioiden perusteella inflaatio ei vielä vaikuta hidastuvan toivotusti. Pandemian aikaisesta epätavanomaisesta rahapolitiikasta on vähitellen luovuttu joulukuusta 2021 lähtien, ja EKP pyrkii toimillaan varmistamaan, ettei keskipitkän aikavälin inflaatiovauhdin palautuminen kahden prosentin tavoitteen mukaiseksi jää liian kauas tulevaisuuteen. Epävarmassa tilanteessa EKP:n neuvosto tekee päätöksensä aina tuoreimpien tietojen perusteella. Inflaatiokehitystä pyritään ennakoimaan taloudesta ja rahoitusmarkkinoilta kulloinkin saatavien tietojen pohjalta, ja lisäksi seurataan ilman energian ja elintarvikkeiden hintoja lasketun inflaatiovauhdin kehitystä ja tarkkaillaan, miten rahapolitiikan vaikutus näkyy taloudessa. Rahapolitiikalla pystytään parhaiten edistämään kestäväää talouskasvua ja uusien työpaikkojen syntymistä, kun päätöksenteossa keskitytään pitämään hintataso vakaana.

Parlamentti toivoo, että EKP kiinnittäisi strategiansa mukaisesti erityistä huomiota keskipitkän aikavälin inflaatiovauhtiin. Rahapolitiikassa seurataan nimenomaisesti inflaation todennäköistä kehitystä keskipitkällä aikavälillä. EKP:n neuvosto pyrkii varmistamaan, että keskipitkän aikavälin inflaatiovauhti palautuu kahden prosentin tavoitteen mukaiseksi, ja käyttää siinä kaikkia rahapolitiikan keinoja tehtävänsä mukaisesti. Taloustilanne on tällä hetkellä varsin poikkeuksellinen, sillä esimerkiksi Venäjän sodankäynti Ukrainassa luo epävarmuutta ja toimitusketjuissa on edelleen häiriöitä. Mahdollista inflaatiokehitystä arviotaessa on siksi erittäin tärkeää seurata tarkasti taloudesta saatavia tietoja. Asiantuntijat mallintavat jatkuvasti talous- ja inflaatiokehitystä, ja tuloksena syntyviä arvioita käytetään tukena päätöksenteossa.

¹ Itse päätöslauselma löytyy Euroopan parlamentin verkkosivuilta.

² Pankkiunioniin liittyviä teemoja käsitellään EKP:n pankkivalvonnan toimintakertomuksessa, ja parlamentille vastataan niitä koskeviin kommentteihin myöhemmin tänä vuonna.

Parlamentti toivoo, että EKP pitäisi enemmän yhteyttä muihin suuriin keskuspankkeihin ympäri maailmaa. EKP ja muut keskuspankit ovat jo keskenään yhteydessä monilla kansainvälisillä foorumeilla ja käsittelevät hintavakauteen liittyviä kysymyksiä sekä sitä, miten rahapolitiikalla tulisi reagoida kehitykseen. Inflaatiopaineet kehittyvät nykyisin hyvin samansuuntaisesti eri puolilla maailmaa, joten keskuspankkien on tärkeää ottaa huomioon päätöstensä mahdollinen vaikutus muiden keskuspankkien kannalta. Maailman suurilla keskuspankeilla on monia yhteistyöfoorumeja, joilla keskustellaan talouden ja rahoitusmarkkinoiden kehityksestä sekä rahapolitiikan toimintamahdollisuuksista. EKP analysoi jatkuvasti muun muassa asiantuntija-arvioissaan, miten kehitys eri puolilla maailmaa vaikuttaa laajemminkin, ja tulokset otetaan huomioon päätöksenteossa.³

Parlamentti toivoo, että EKP perustelisi korkopäätöksensä jatkossa tarkemmin. Päätösten taustoista annetaan jo paljon tietoa monin eri tavoin.

EKP:n neuvosto perustelee rahapoliittiset päätöksensä aina kokouksen jälkeen julkaistavassa rahapoliittisessa katsauksessa. EKP:n johtokunnan jäsenet pitävät lisäksi puheita ja antavat haastatteluja, joissa he tuovat esiin näkemyksiään. EKP:n pääjohtaja käy esimerkiksi kertomassa rahapolitiikasta Euroopan parlamentille. Rahapoliittisten päätösten taustoja käydään lisäksi läpi useissa EKP:n julkaisuissa, kuten vuosikertomuksissa ja talouskatsauksissa. EKP:n neuvoston kokouksista julkaistaan myös erilliset selonteot, joissa kerrotaan tarkemmin käydyistä keskusteluista. Rahapolitiikan strategiaa uudistettiin vuosina 2020–2021, ja sen jälkeen EKP on pyrkinyt jatkuvasti parantamaan viestintäänsä ja kertomaan päätöksistään julkisuudessa mahdollisimman selkeästi ja ymmärrettävästi. Rahapolitiikkakokousten jälkeen pidetään aina lehdistötilaisuus, mutta sen jälkeen julkaistaan rahapoliittisesta katsauksesta vielä lyhyt kuvitettu versio, jossa käydään läpi kaikkein tärkeimmät asiat. EKP:ssä halutaan myös tietää, millaisia näkemyksiä ja huolenaiheita eurooppalaisilla on. Eri puolilla euroaluetta vastataan asukkaiden kysymyksiin ”ECB & You” -tapahtumissa. Viestintä on erityisen tärkeää, kun inflaatio on nopeaa ja rahapolitiikkaa kiristetään.

Parlamentti toivoo, että EKP ei tukeutuisi vakuushallinnassaan yksityisten luottoluokituslaitosten arvioihin julkisyhteisöjen joukkolainoista.

Eurojärjestelmä ei käytä yksinomaan luokituslaitosten arvioita, eikä niitä hyväksytä sellaisinaan. Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa varmistetaan selkeiden menettelyjen, sääntöjen ja käytäntöjen avulla, että rahapoliittisten operaatioiden vakuudeksi toimitettavat (ja osto-ohjelmissa hankittavat) omaisuususerät täyttävät tiukat kelpoisuusvaatimukset.⁴ Eurojärjestelmän säännöt perustuvat lainsäädäntöön, ja kaikki voivat halutessaan tutustua niihin. Niistä käy ilmi myös, millaiset vaatimukset luottoluokituslaitosten on täytettävä, jotta eurojärjestelmä voi hyväksyä ne. Laitosten luokituksia ei kuitenkaan hyväksytä sellaisinaan, ja käytössä on muitakin luokituslähteitä. Eurojärjestelmä pyrkii muun muassa selvittämään luokituslaitoksilta, miten luokituksiin päädytään. Taustaselvitystyön ansiosta eurojärjestelmä pystyy käyttämään myös omaa harkintaansa ja poikkeamaan

³ Ks. muun muassa EKP:n maaliskuisten asiantuntija-arvioiden kehikko ”[Kehitys muualla maailmassa](#)”.

⁴ Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnista on tietoa [EKP:n verkkosivuilla](#).

tarvittaessa ulkoisten luokituslaitosten arvioista. Esimerkiksi yksittäisten maiden julkisyhteisöjen liikkeeseenlaskemia omaisuuseriä on voitu hyväksyä vakuudeksi, vaikka niillä ei ole ollut vaadittua luokitusta. Koronaviruspandemian yhteydessä päätettiin myös hyväksyä edelleen vakuudeksi useita jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä (myös julkisyhteisöjen joukkolainoja) huolimatta siitä, että niiden luokitus oli heikentynyt. Eurojärjestelmällä on käytössään monenlaisia tietolähteitä, kun se arvioi omaisuuserien vakuus- ja ostokelpoisuutta. Rahapolitiikan strategian uudelleenarvioinnin yhteydessä käsiteltiin myös valtioiden luottoluokituksia ja ulkoisten luokituslaitosten käyttöä. Raha- ja finanssipolitiikan keskinäistä vaikutusta tarkastelemaan perustettu ryhmä julkaisi työnsä tulokset Occasional Paper -julkaisusarjassa.⁵

2 Inflaatio

Parlamentti pitää poikkeuksellisen nopeaa inflaatiota huolestuttavana. EKP käyttää kaikkia rahapolitiikan keinoja tehtävänsä mukaisesti varmistaakseen, että keskipitkän aikavälin inflaatiovauhti palautuu tavoitteen mukaiseksi.

Vuonna 2022 inflaatiovauhti kiihtyi poikkeuksellisesti maailman tapahtumien vuoksi. Raaka-ainemarkkinoilla energian ja elintarvikkeiden hinnat nousivat tuntuvasti, ja toimitusketjuissa oli vielä häiriöitä pandemian jälkeen. Lisäksi kysyntä voimistui monilla toimialoilla rajoitusten poistuessa. Inflaatiopaineita aiheutuu myös palkkojen noustessa nopeasti ja voittomarginaalien kasvaessa. Kun tilanne rauhoittuu, inflaatiovauhdin odotetaan hidastuvan vähitellen. EKP seuraa koko ajan mahdollisia riskitekijöitä ja etenkin palkka- ja hintakehityksen keskinäistä vaikutusta. Vahvassa työmarkkinatilanteessa hintakehitys otetaan huomioon palkankorotuksissa. Useimpien mittarien mukaan pitkän aikavälin inflaatio-odotukset ovat kahden prosentin tuntumassa, mutta odotuksia seurataan silti jatkuvasti.

Päätöslauselmassa pyydetään EKP:tä määrittelemään keskipitkä aikaväli. Tarkkaa määritelmää ei voida esittää ennalta. EKP:n pääjohtaja on käsitellyt aihetta Euroopan parlamentin jäsenelle osoitetussa kirjeessä.⁶ Kun rahapolitiikan tavoite asetetaan keskipitkälle aikavälille, inflaatiovauhdin tavanomaiset lyhytaikaiset poikkeamat kahden prosentin tavoitteesta eivät edellytä toimia. Rahapolitiikan vaikutus näkyy muutenkin taloudessa ja inflaatiokehityksessä vasta viiveellä, jota on vaikea ennakoida. Rahapolitiikassa on tärkeää voida ottaa tilannekohtaisesti huomioon, miksi inflaatiovauhti poikkeaa tavoitteesta. Pieniin lyhytaikaisiin poikkeamiin ei kannata reagoida samalla tavoin kuin suuriin pitkäkestoisiin muutoksiin. Tavaroiden ja palvelujen kysynnän muutokset voimistavat tai heikentävät yleensä sekä inflaatiota että talouskasvua. Tarjontapuolen häiriöt voivat johtaa tilanteeseen, jossa inflaatio nopeutuu vaikka talouskehitys heikkenee. Kysynnän voimistuessa inflaatio-odotusten vaimentaminen edellyttää yleensä nopeampia korjausliikkeitä, kun taas tarjontapuolen ongelmiin reagoitaessa keskipitkä aikaväli

⁵ Ks. kehikko "Sovereign credit ratings in the Eurosystem's monetary policy implementation framework" Occasional Paper -sarjan julkaisussa n:o 273 ("Monetary-fiscal policy interactions in the euro area", EKP, syyskuu 2021).

⁶ Ks. 18.4.2023 päivätty EKP:n pääjohtajan kirje Jonás Fernández Álvarezille.

kannattaa määritellä hieman pitemmäksi. Teemaa on käsitelty sekä EKP:n rahapoliittisissa katsauksissa että talouskatsauksen artikkeleissa.

Päätöslauselmassa ilmaistaan huolta voitontavoittelun vaikutuksesta inflaatioon ja kehoitetaan EKP:tä julkaisemaan säännöllisesti tietoa yritysten voittojen merkityksestä. Myös EKP on nostanut voittomarginaalit esiin yhtenä syynä nykyiseen inflaatiokehitykseen. EKP:n pääjohtaja on käsitellyt aihetta Euroopan parlamentin jäsenille osoitetussa kirjeessä.⁷ EKP seuraa monenlaisia mittareita ja analysoi hintakehitystä myös palkkojen ja voittomarginaalien kehitystä silmällä pitäen. Euroalueella inflaatiopaineet ovat EKP:n tulkinnan mukaan kasvaneet merkittävästi myös voittomarginaalien kasvun seurauksena. Monilla aloilla tuotteita on ollut vaikea saada, ja kysynnän kasvaessa yritykset ovat pystyneet nostamaan hintoja. Vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä voittojen kasvu näkyi inflaatiopaineiden kehityksessä euroalueella selvemmin kuin yksikkötyökustannusten kehitys.⁸ Tuotantoyksikköä kohden laskettuna voitot kasvoivat etenkin energiantuotannossa, maataloudessa, rakennus- ja kuljetusaloilla, tehdasteollisuudessa sekä kaupan alalla. EKP:n analyysin perusteella monet yritykset ovat viime aikoina nostaneet myyntihintojaan melko nopeasti tuotantokustannusten noustessa. Aiempina vuosina hintojen nostamista on yleensä pyritty välttämään eli yritykset ovat tyytyneet pienempiin voittomarginaaleihin, kun tuotantokustannukset ovat nousseet. Kun inflaatio on muutenkin nopeaa ja tuotteita on vaikea saada eri puolilla maailmaa kysynnän vielä lisääntyessä pandemian jälkeen, yritysten ei tarvitse pelätä markkinaosuutensa pienenevän samalla tavalla kuin normaalitilanteessa, vaikka ne kasvattavat voittomarginaalejaan. EKP seuraa kokonaistaloudellisissa analyyseissaan voittojen kehitystä lähinnä kansallisen tilinpidon ja sektoritilinpidon tietojen pohjalta, ja ne ovat jo julkisesti saatavilla. Lisäksi EKP jakaa tietoa voittojen vaikutuksesta inflaatioon osana säännöllistä viestintäänsä analyysiensä taustoista, ja arviointituloksia julkaistaan myös esimerkiksi EKP:n talouskatsauksissa.⁹

Päätöslauselmassa ilmaistaan huolta siitä, että inflaatio-odotukset eivät ole enää tavoitteen mukaisia. EKP:n kokoamien tietojen mukaan pitkän aikavälin inflaatio-odotukset ovat useimpien mittarien mukaan kahden prosentin tavoitteen tuntumassa eikä tilanne vaikuta heikkenevän. Myös EKP korostaa kuitenkin viestinnässään tarvetta seurata inflaatio-odotusten kehitystä jatkuvasti, jotta toimiin pystytään ryhtymään ajoissa, jos odotukset alkavat poiketa tavoitteesta yhä enemmän.

⁷ Ks. 18.4.2023 päivätty EKP:n pääjohtajan kirje Henrike Hahnille, Ernest Urtasunille ja Rasmus Andresenille.

⁸ Inflaatiopaineisiin vaikuttavaa tuotantoyksikkökohtaista arvonlisäystä mitattaessa otetaan huomioon työkustannukset, kate eli voitto ja välilliset nettoverot. Ks. esim. O. Arcen, E. Hahnin ja G. Koesterin blogikirjoitus ”How tit-for-tat inflation can make everyone poorer” (*The ECB Blog*, 30.3.2023), ja EKP:n kesäkuun 2006 kuukausikatsauksen kehikko ”Profitability and leverage developments of listed non-financial corporations in the euro area”. Suomennos on saatavilla Suomen Pankin julkaisuarkistossa.

⁹ Esimerkiksi kuukausikatsauksissa elokuussa 2008 (”Profit developments in the euro area”) ja maaliskuussa 2013 (”The role of profits in shaping domestic price pressures in the euro area”) sekä talouskatsauksen numeroissa 6/2019 (”How do profits shape domestic price pressures in the euro area”) ja 2/2021 (”The role of profit margins in the adjustment to the COVID-19 shock”). Suomennoksia on saatavilla Suomen Pankin julkaisuarkistossa.

Päätöslauselmassa toivotaan EKP:n tarkastelevan, miten sen viestintä ja toimet vaikuttavat inflaatio-odotuksiin ja miten suuri merkitys odotuksilla on käytännössä. EKP kokoaa jo tietoa paitsi erilaisilta ennustelaitoksilta myös suoraan finanssimarkkinoilta, analyytikoilta ja kuluttajilta. EKP:n tutkijat pyrkivät jatkuvasti selvittämään yhä tarkemmin, miten inflaatio-odotukset muotoutuvat ja miten hyvin niiden pohjalta voidaan ennakoita tulevaa inflaatiokehitystä. Inflaatio-odotukset vaikuttavat paitsi kulutukseen, säästämiseen ja sijoittamiseen myös hinnoitteluun ja palkkakehitykseen. Niitä on käytetty jo 1960-luvulta asti mallinnettaessa inflaatioon vaikuttavaa kehitystä, ja keskuspankit hyödyntävät malleja rahapolitiikan päätöksenteossa ja arvioinnissa eri puolilla maailmaa. Eurojärjestelmän asiantuntijat tarkastelivat myös inflaatio-odotusten merkitystä osana rahapolitiikan uudelleenarviointia vuosina 2020–2021.¹⁰ Rahapolitiikan uskottavuutta arvioitaessa yhtenä mittarina voidaan käyttää sitä, kuinka inflaation odotetaan kehittyvän pitemmällä aikavälillä. Odotusten pohjalta voidaan myös hioa malleihin perustuvaa skenaario- ja riskianalyyseja ennusteita laadittaessa. Eurojärjestelmän asiantuntijoiden analyysissä kävi ilmeiseksi, että EKP voi toimillaan ja viestinnällään vaikuttaa inflaatio-odotuksiin merkittävästi. Kun esimerkiksi vuonna 2014 käynnistettiin osto-ohjelmia, inflaatioidonnoiset vaihtosopimukset kallistuivat tilastollisesti merkittävästi kautta linjan. Yksityisen sektorin odotuksissa on myös havaittu tilastollisesti merkittäviä muutoksia euroalueen talouskehitystä koskevien eurojärjestelmän asiantuntija-arvioiden julkaisemisen yhteydessä. EKP:ssä arvioidaan jatkuvasti viestinnän vaikutusta inflaatio-odotuksiin.¹¹

Inflaatiovauhdissa on eroja euroalueen maiden välillä, ja parlamentti ilmaisee huolta siitä, miten rahapolitiikka voi silti olla yhteistä ja sen vaikutus välittyä asianmukaisesti eri maihin. EKP:n rahapolitiikassa tärkeintä on vaikuttaa inflaatiovauhtiin euroalueella kokonaisuutena. Maiden väliset erot eivät sinänsä ole ongelma rahaliitossa, jos taustalla on tilapäisiä häiriöitä tai jos erot johtuvat siitä, että jonkin maan talous vasta lähentyy muun euroalueen taloutta. Nykyiset erot inflaatiovauhdissa eri maiden välillä johtuvat pitkälti siitä, että häiriöt ovat vaikuttaneet energian ja elintarvikkeiden hinnoitteluun vaihtelevasti eivätkä pandemiaan liittyneet häiriöt toimitusketjuissa ole nekään vaikuttaneet kaikkialla samalla tavoin. Matkailu- ja ravintola-alan merkitys vaihtelee, ja sen vuoksi kysynnän piristyminen pandemiaan liittyneiden rajoitusten poistuttua on näkynyt osassa maista muita selvemmin. EKP:n tulkinnan mukaan erot jäävät kuitenkin pitkälti tilapäisiksi. Energian hintakehityksen rauhoittuessa siihen liittyvät tukitoimet voidaan purkaa eri maissa, mikä tasoittaa inflaatioeroja. Myös pandemiaan liittyneiden rajoitusten ja toimitushäiriöiden aiheuttamien erojen odotetaan poistuvan vähitellen. Mahdolliset rakenteellisista syistä johtuvat erot inflaatiovauhdissa voivat edellyttää rakenneuudistuksia eri maissa.

¹⁰ Inflaatio-odotuksia tarkastelemaan perustettu ryhmä julkaisi työnsä tulokset Occasional Paper -sarjan julkaisussa n:o 264 (["Inflation expectations and their role in Eurosystem forecasting"](#), EKP, syyskuu 2021).

¹¹ Rahapolitiikkaa ja viestintää tarkastelemaan perustettu ryhmä julkaisi työnsä tulokset Occasional Paper -sarjan julkaisussa n:o 274 (["Clear, consistent and engaging: ECB monetary policy communication in a changing world"](#), EKP, syyskuu 2021).

Euroopan parlamentti pitää päätöslauselmaa hyvänä mahdollisuutena esittää EKP:lle näkemyksiä sen toissijaisista tavoitteista. EKP arvostaa parlamentin näkemyksiä. Ensisijaisena tavoitteena on hintatason vakaus, mutta kunhan se ei vaarannu, EKP myös tukee yleistä talouspolitiikkaa unionissa myötävaikuttaakseen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen artiklassa 3 määriteltyjen unionin tavoitteiden saavuttamiseen (ks. myös Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen artiklan 127 kohta 1).¹² Euroopan parlamentti vaikuttaa EKP:n toissijaisiin tavoitteisiin, sillä se on mukana muotoilemassa yleistä talouspolitiikkaa, kuten myös Eurooppa-neuvosto, Euroopan unionin neuvosto ja Euroopan komissio. Käytännössä yleisen talouspolitiikan toteutukseen ja tavoitteisiin vaikuttavat lainsäädännön lisäksi erilaiset kansainväliset velvoitteet, kuten Pariisin ilmastopöytäkirja, jossa EU on ollut mukana jo vuodesta 2016. Euroopan parlamentti ja muut EU:n toimielimet voivat selkeyttää EKP:n toissijaisia tavoitteita valitsemalla selkeitä prioriteetteja talouspolitiikassaan. Käytännössä EKP ottaa huomioon, miten helposti toissijaiset tavoitteet ovat sovitettavissa yhteen ensisijaisen tavoitteen kanssa, miten hyvin niihin pystytään vaikuttamaan EKP:n asiantuntemuksella ja miten tarkasti ne on määritelty ja minkä verran niissä on liikkumavaraa.

Päätöslauselmassa ehdotetaan, että EKP lisäisi vuosikertomukseensa luvun, jossa käsiteltäisiin toissijaisten tavoitteiden tulkintaa, niihin liittyviä toimia ja rahapolitiikan vaikutusta EU:n yleisen talouspolitiikan kannalta. EKP:n rahapolitiikan strategiaan kuuluu, että EKP:n neuvosto ottaa rahapoliittisissa päätöksissään huomioon muutkin rahapolitiikan kannalta tärkeät asiat kuin hintavakauden. EKP:n pääjohtaja käsittelee ensisijaisen tavoitteen kannalta tärkeitä asioita kuten työllisyyttä ja rahoitusvakautta muun muassa lehdistötilaisuuksissa ja käydessään talous- ja raha-asioiden valiokunnan kuultavana. Päätöksenteossa otetaan huomioon monenlaisia asioita, jotka vaikuttavat paitsi hintavakauteen myös reaalityökalouteen ja rahoitusjärjestelmän toimintaan. Rahapolitiikan uudelleenarvioinnin¹³ yhteydessä linjana oli, että jos rahapoliittisilla toimilla voidaan saavuttaa hintavakaus useammalla tavalla yhtä hyvin, EKP:n neuvosto valitsee sen joka parhaiten tukee EU:n yleistä talouspolitiikkaa, talouskasvua, työllisyyttä, yhteiskunnan ja rahoitusmarkkinoiden vakautta sekä tavoitteita, jotka liittyvät ilmastomuutoksen vaikutuksen hillitsemiseen. EKP:n vuosikertomuksen eri luvuissa käydään jo läpi, mitä kaikkea rahapolitiikassa otetaan huomioon ja miten, mutta EKP pyrkii jatkossa kertomaan yhä selkeämmin tarkasteltujen asioiden merkityksestä ensi- ja toissijaisten tavoitteiden kannalta.

Parlamentti toivoo EKP:n arvioivan rahapoliittisten toimien vaikutusta pienituloisten ja muita heikommassa asemassa olevien kannalta sekä kiinnittävän huomiota tulo- ja varallisuuseroihin. EKP:ssä ollaan tietoisia siitä, että inflaation kiihtyminen aiheuttaa ongelmia etenkin pienituloisille

¹² Myötävaikuttaakseen EU:n tavoitteiden saavuttamiseen EKP:n neuvosto on esimerkiksi päättänyt pyrkiä hankkimaan yritys sektorin omaisuuseriä osto-ohjelmissaan mieluummin sellaisilta yrityksiltä, jotka ottavat ilmastomuutoksen vaikutuksen huomioon toiminnassaan. Ks. [Euroopan keskuspankin päätös \(EU\) 2022/1613](#) yritys sektorin osto-ohjelman toteutuksesta annetun päätöksen (EU) 2016/948 (EKP/2016/16) muuttamisesta (EKP/2022/29), EUVL L 241, 19.9.2022, s. 13, kolmas luetelmakohta.

¹³ Ks. ["An overview of the ECB's monetary policy strategy"](#), EKP, 8.7.2021.

kotitalouksille. Niiden tilannetta pystytään helpottamaan tuntuvasti, kun rahapolitiikalla hillitään inflaatiokehitystä ja vaikutetaan siten kotitalouksien reaalitytuloihin. Rahapolitiikan suhteellista vaikutusta arvioitaessa otetaan huomioon, mitä eri toimilla voidaan saada aikaan sekä millaisia sivuvaikutuksia niillä on aiemmin ollut ja voi olla jatkossakin (myös toistensa kannalta). Toimet vaikuttavat inflaatioon rahoitusolojen välityksellä, mutta lisäksi niillä voi olla ei-toivottuja sivuvaikutuksia muualla reaalitylousessa ja rahoitusjärjestelmässä. Rahapolitiikka vaikuttaa aina kotitalouksien tuloihin ja varallisuuteen, mutta vaikutusta erilaisissa kotitalouksissa on vaikea ennakoida eri ajanjaksoilla, mikä vaikeuttaa suhteellisuusperiaatteen huomioon ottamista. Valtioilla on mahdollisuus korjata syntyviä tulo- ja varallisuuseroja.

Parlamentti toivoo EKP:n julkaisevan jatkossakin säännöllisesti tietoja euron kansainvälisestä asemasta. EKP julkaisee muun muassa raportteja euron käytöstä euroalueen ulkopuolella.¹⁴ Euron kansainvälisen aseman kannalta olisi hyvä, jos talous- ja rahaliittoa voitaisiin täydentää ja syventää. Pankkiunionin toteutuminen parantaisi lopulta kriisinsietokykyä euroalueella, ja pääomamarkkinaunionin toteutuessa rahoituslähteitä olisi tarjolla entistä paremmin ja kustannukset markkinoilla pienenisivät, mikä lisäisi euron käyttöä sijoituksissa ja erilaisissa rahoitustoimissa ja maksuissa. EKP tukee pyrkimyksiä pankki- ja pääomamarkkinaunionin toteuttamiseksi ja pitää niitä erittäin tärkeinä etenkin digitalisaation edetessä ja talouden muuttuessa vääjäämättä ympäristöystävällisemmäksi.

4

Ilmastonmuutos

Päätöslauselmassa toivotaan EKP:n arvioivan, miten ilmastonmuutos vaikuttaa sen kykyyn ylläpitää hintavakautta. EKP käyttää paljon resursseja selvittääkseen ilmastonmuutoksen vaikutusta hintavakauden kannalta. Jos ilmastonmuutosta ei pystytä hillitsemään, se voi vaarantaa hintatason vakauden euroalueella. Sen hillitsemiseen tähtävillä toimilla ei odoteta olevan tuntuvaa vaikutusta inflaatioon, ja niiden vaikutuksen odotetaan jäävän tilapäiseksi.¹⁵ EKP:n asiantuntijat ovat viimeaikaisissa tutkimuksissaan todenneet, että jos ilmastonmuutosta ei pystytä jarruttamaan, sääolojen muuttumiseen kuten helleaaltoihin liittyvät fyysiset riskit voivat vaikuttaa huomattavasti etenkin elintarvikkeiden hintoihin.¹⁶ Päästökaupan hinnoittelulla sen sijaan ei välttämättä ole tuntuvaa inflaatiovaikutusta etenkin, jos EU:n hiilineutraaliustavoitteen edellyttämästä hinnoittelusta viestitään selkeästi ja päästöjä vähennetään samalla,

¹⁴ Ks. esim. ["The international role of the euro"](#), EKP, kesäkuu 2022.

¹⁵ Ks. esim. A Ferrarin ja V. Nispi Landin selvitys ["Will the green transition be inflationary? Expectations matter"](#) (Working Paper -sarjan julkaisu n:o 2726, EKP, syyskuu 2022).

¹⁶ Ks. M. Parkerin tutkimus ["The impact of disasters on inflation"](#) (Economics of Disasters and Climate Change 2, n:o 1, Springer, huhtikuu 2018, s. 21–48), D. Faccian, M. Parkerin ja L. Straccan selvitys ["Feeling the heat: extreme temperatures and price stability"](#) (Working Paper -sarjan julkaisu n:o 2626, EKP, joulukuu 2021) sekä M. Ciccarellin, F. Kuikin ja C. Martínez Hernándezin selvitys ["The asymmetric effects of weather shocks on euro area inflation"](#) (Working Paper -sarjan julkaisu n:o 2798, EKP, maaliskuu 2023).

kun hintoja nostetaan ennakoitavasti. Vaikutus myös pienenee ajan kanssa.¹⁷ EKP tarkastelee euroalueen talouskehitystä koskeissa arvioissaan ja malleissaan jo ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tähtäävien toimien vaikutusta ja pyrkii ymmärtämään taustatekijöitä yhä paremmin.¹⁸ Toistaiseksi vaikuttaa siltä, että ilmastonmuutoksen hillitseminen ja talouden muuttaminen ympäristöystävällisemmäksi edistää pitkällä aikavälillä hintatason vakautta.

Päätöslauselmassa mainitaan markkinaneutraaliuden periaate ja yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelma. EKP haluaa korostaa, että markkinaneutraaliuteen pyritään tavoitteiden saavuttamiseksi eikä sitä edellytetä laissa.

Periaatteen avulla eurojärjestelmän on helpompi varmistaa, että sen toimet markkinoilla eivät ole ristiriidassa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kanssa eivätkä häiritse vapaaseen kilpailuun perustuvaa markkinataloutta ja resurssien tehokasta kohdentamista. Kuten aiemminkin on todettu, vapaaehtoisesti omaksutuista periaatteista voidaan tarvittaessa poiketa, jos se helpottaa tavoitteiden saavuttamista ja perussopimusten määräysten noudattamista.¹⁹ Yritysten joukkolainojen ympäristöjalanjälkeä eurojärjestelmän taseessa on pyritty pienentämään 1.10.2022 alkaen sijoittamalla eurojärjestelmälle palautuvia varoja mieluummin sellaisten yritysten joukkolainoihin, jotka ottavat ilmastonmuutoksen huomioon toiminnassaan.²⁰ Eurojärjestelmä tarkastelee esimerkiksi, ovatko yritykset vähentäneet tai suunnitelleet vähentävänsä päästöjään sekä miten hyvin ne jakavat tietoa ympäristöriskeistään. Aiemmin ostoissa kiinnitettiin huomiota lähinnä siihen, miten paljon joukkolainoja yritykset olivat laskeneet liikkeeseen, mutta nykyisin yrityssektorin osto-ohjelmassa otetaan huomioon myös tietoja, joiden perusteella voidaan arvioida liikkeeseenlaskijoiden ilmatoriskeitä. Näin voidaan ottaa huomioon paitsi ilmastonmuutokseen liittyvät taloudelliset riskit myös sääntelyn kehitys. Tietoja ei vielä ole saatavilla kattavasti, ja ohjelmassa on tehtävä ostoja monenlaisilta yrityksiltä vapaaseen kilpailuun perustuvan markkinatalouden hengessä. Samalla edistetään resurssien tehokkaampaa kohdentamista. Kun eurojärjestelmälle palautuvia varoja ei enää sijoiteta kokonaan uudelleen, maaliskuulta 2023 ensimarkkinoilta ostetaan enää ilmastonmuutoksen huomioon ottavien yritysten liikkeeseenlaskemia omaisuuseriä ja joukkolainoja, jotka täyttävät tietyt vaatimukset. Lisäksi ostoja jatketaan tarvittaessa jälkimarkkinoilla edellä kuvattujen periaatteiden mukaisesti. EKP on alkanut julkistaa tietoja ilmatoriskeitään. Ensimmäisten julkistusten perusteella rahapoliittisista syistä hallussa pidettävien yrityssektorin omaisuuserien ympäristövaikutus on jo aiempaa myönteisempi.²¹ Yrityssektorin omaisuuserien ympäristöjalanjälki eurojärjestelmän taseessa pienenee entisestään EKP:n päätettyä hankkia viime vuoden lokakuusta lähtien omaisuuseriä mieluummin yrityksiltä, jotka ottavat

¹⁷ Aihetta on käsitelty osana EKP:n talouskatsauksen 6/2022 artikkelia "Fiscal policies to mitigate climate change in the euro area" ("[Model-based analysis of the short-term impact of increasing the effective carbon tax on euro area output and inflation](#)").

¹⁸ Ks. EKP:n talouskatsauksen 1/2023 artikkeli "[Climate-related policies in the Eurosystem/ECB staff macroeconomic projections for the euro area and the macroeconomic impact of green fiscal measures](#)".

¹⁹ Ks. 11.11.2022 päivätty [EKP:n pääjohtajan kirje Markus Ferberille](#).

²⁰ Ks. 19.9.2022 julkaistu lehdistötiedote "[ECB provides details on how it aims to decarbonise its corporate bond holdings](#)".

²¹ Ks. 23.3.2023 julkaistu lehdistötiedote "[ECB starts disclosing climate impact of portfolios on road to Paris-alignment](#)". Tiedotteesta löytyy muitakin hyviä tietolähteitä.

ilmastonmuutoksen huomioon. Tavoitteena on saada ympäristöjalanjälki tukemaan Pariisin ilmastopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

Päätöslauselmassa suhtaudutaan myönteisesti siihen, että EKP on yhteydessä luottoluokituslaitoksiin selvittääkseen, miten ilmatoriskit otetaan huomioon luokituksissa. Myös EKP pitää tärkeänä ilmatoriskien arviointiin liittyvää tietojen vaihtoa. EKP:n asiantuntijoiden viimevuotisessa selvityksessä²² kävi ilmi, että eri luokituslaitosten käyttämissä menetelmissä ja julkistuskäytännöissä on suuria eroja. Ilmatoriskejä eri omaisuuseräluokissa arvioidaan lisäksi eri tavoin. Yhteydenpitoa luottoluokituslaitoksiin jatketaan, jotta ilmatoriskien vaikutuksesta luokituksiin olisi vähitellen tarjolla yhä enemmän tietoa. EKP seuraa laitosten toimintaa tavoitteenaan edistää tarvittavia parannuksia, jotta etenkin ilmatoriskien arvioinnissa käytettävistä malleista ja menetelmistä kerrottaisiin avoimemmin ja luokituslaitokset kehittäisivät raporttien ja luokituspäätösten julkaisemiskäytäntöjä. On kuitenkin varmistettava, että luokituslaitokset voivat toimia riippumattomasti, eikä EKP:n tarkoituksena ole puuttua lainsäätäjien työsarkaan kuuluviin ratkaisuihin. Eurojärjestelmä kehittää myös omaa riskienhallintaansa, jotta ilmasto- ja ympäristöriskit pystytään ottamaan paremmin huomioon keskuspankkien omissa luottoriskinarviointijärjestelmissä. Vähimmäisvaatimusten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2024 lopussa.

5 Digitaalinen euro, kryptovarat, tietoturva ja setelit

Päätöslauselmassa pidetään tärkeänä, että mahdollinen digitaalinen euro ei korvaisi käteisrahaa vaan tulisi käyttöön sen rinnalla. EKP on sitoutunut huolehtimaan siitä, että käteisrahaa on tarjolla jatkossakin.²³ Digitaalisen euron ei ole tarkoitus korvata seteleitä ja kolikoita. Yhä useammat haluavat kuitenkin pystyä maksamaan esimerkiksi kaupoissa sähköisesti, ja maksamisen pitää silloinkin hoitua nopeasti ja turvallisesti. Digitaalinen euro olisi EKP:n eli julkisen sektorin liikkeeseen laskemaa rahaa, siinä missä setelitkin. Tietoturvaan kiinnitettäisiin suunnittelussa paljon huomiota.²⁴

Parlamentti toivoo, että suunnittelussa otettaisiin huomioon pankkisektorin tarpeet ja luotonanto reaalityökaluille. EKP pyrkii varmistamaan, ettei digitaalista euroa voitaisi käyttää laajamittaisesti sijoitusvälineenä eli ettei talletuksia siirrettäisi sen vuoksi yhtäkkiä pois pankeista. EKP:ssä selvitetään, miten mahdollinen digitaalinen euro voisi vaikuttaa rahapolitiikkaan, rahoitusvakauteen ja rahoituksenvälittäjien toimintaan.²⁵ Mahdolliset haittavaikutukset on helpointa välttää jo suunnitteluvaiheessa. EKP kaavailee keinoja, joilla kulloinkin liikkeessä olevien digitaalisten eurojen määrää voitaisiin

²² Ks. M. Breitensteinin, S. Ciummon ja F. Walchin analyysi Occasional Paper -sarjan julkaisussa n:o 303 (["Disclosure of climate change risk in credit ratings"](#), EKP, syyskuu 2022).

²³ Eurojärjestelmä on laatinut [käteisstrategian](#) voidakseen varmistaa, että käteisrahaa on jatkossakin saatavilla ja että sillä voi maksaa jatkossakin mahdollisimman monissa paikoissa.

²⁴ Hankkeen edetessä on julkaistu raportteja vuoden 2022 [syyskuussa](#) ja [joulukuussa](#) sekä [huhtikuussa 2023](#).

²⁵ Aihetta on käsitelty esimerkiksi Occasional Paper -sarjan julkaisussa n:o 293 (["Central bank digital currency and bank intermediation"](#), EKP, toukokuu 2022).

rajoittaa. Rajoituksista päätettäisiin kuitenkin vasta lähempänä mahdollista käyttöönottoa, ja huomioon otettaisiin myös senhetkinen talouden ja rahoitusmarkkinoiden tilanne.

Päätöslauselmassa kommentoidaan EKP:n päätöstä ottaa Amazon mukaan käyttöttestukseen. EKP ei pidä yrityksen osallistumista ongelmallisena, sillä tarkoituksena oli testata erilaisia tekniikan tarjoamia mahdollisuuksia.²⁶

Yrityksille testausta varten annetut tiedot on julkaistu EKP:n verkkosivuilla.²⁷ EU:lla on selkeät säännöt, kun valitaan testajia, jotka eivät saa korvausta osallistumisesta, ja EKP pyrki hoitamaan valintaprosessin vaadittuakin avoimemmin. Yritysten käytössä ei ollut todellisia maksutietoja, eikä niillä myöskään ole ollut sananvaltaa digitaalisen euron suunnittelussa. Ne eivät hyödy testaukseen osallistumisesta myöhemmässäkään vaiheessa. Tavoitteena ei ollut laatia viimeistelyjä teknisiä tai toiminnallisia ratkaisuja, eivätkä tähänastiset tulokset sido päätöksentekijöitä millään tavoin. EKP:ssä ei vielä ole tehty lopullisia päätöksiä siitä, millainen tekninen ratkaisu soveltuisi tarkoitukseen parhaiten.

Päätöslauselmassa toivotaan, että EKP seuraisi yhä tarkemmin kryptovarojen kehitystä. EKP:ssä tarkkaillaan jatkuvasti, hankaloittavatko kryptovarot rahapolitiikan vaikutuksen välittymistä talouteen ja millaisia riskejä niistä voi aiheutua rahoitusvakauden, markkinainfrastruktuurin toiminnan ja maksuliikenteen kannalta. EKP käsitteli viestinnässään vuonna 2022 useaan

otteeseen kryptovaroihin, ns. stablecoin-valuuttoihin ja vastaaviin ratkaisuihin liittyviä ongelmia.²⁸ Se tukee eurooppalaisia valvontaviranomaisia, jotka laativat teknisiä sääntelystandardeja ehdotettujen kryptovarojen markkinoista ja finanssialan häiriönsietokyvystä annettavien asetusten pohjalta. Eurojärjestelmä on julkaissut jo marraskuussa 2021 omia sähköiseen maksamiseen liittyviä ohjeita, ja vuonna 2022 ryhdyttiin laatimaan selvitystä ns. digitaalisten maksutokeneitten käytöstä. EKP tukee myös kansainvälisten standardien laadintaa, jotta kryptovaroihin ja alan palveluntarjoajiin liittyviin riskeihin pystytään puuttumaan standardoinnin keinoin. Riskit vaikuttavat finanssialaan laajemminkin.

Päätöslauselmassa kannustetaan EKP:tä kiinnittämään jatkossakin huomiota kyberhyökkäysten riskiin. EKP on seurannut tilanteen kehitystä entistä tiiviimmin Venäjän hyökättyä Ukraina. Vaikka EKP ei tietäkseen ole ollut nykyiseen maailmanpoliittiseen tilanteeseen liittyvien hyökkäysten kohteena, erilaisia uhkakuvia seurataan jatkuvasti ja EKP pyrkii parantamaan kykyään puolustautua hyökkäyksiltä. TARGET-palveluja tarjoavat kansalliset keskuspankit ovat nekin entistä enemmän varuillaan, ja ne ovat kehittäneet uusia järjestelyjä, joiden avulla

²⁶ Ks. esim. "ECB selects external companies for joint prototyping of user interfaces for a digital euro" (MIP News, EKP, 16.9.2022) ja 17.10.2022 päivätty johtokunnan jäsenen kirje Irene Tinagliille.

²⁷ Tiedot julkaistiin EKP:n verkkosivuilla 7.12.2022 (ks. "Eurosystem's onboarding package for digital euro prototyping" ja sen alla olevat liitteet).

²⁸ Aihe oli esillä muun muassa toukokuisessa rahoitusvakautta käsitelleessä selonteossa ("Decrypting financial stability risks in crypto-asset markets", Financial Stability Review) sekä heinäkuisessa makrovakauskatsauksessa (ks. "A deep dive into crypto financial risks: stablecoins, DeFi and climate transition risk", "Stablecoins' role in crypto and beyond: functions, risks and policy", "Decentralised finance – a new unregulated non-bank system?" ja "Mining the environment – is climate risk priced into crypto-assets?", Macroprudential Bulletin 18).

palveluihin kohdistuvia uhkia voidaan havaita ja niihin pystytään reagoimaan entistä paremmin.

Päätöslauselmassa mainitaan, miten vähän euroseteliväärennöksiä vuonna 2021 havaittiin, ja toivotaan EKP:n pyrkivän vaikeuttamaan setelien väärentämistä yhä tehokkaammin. EKP antaa jatkuvasti taustatukea esimerkiksi lainvalvontaviranomaisille ja Euroopan komissiolle.

Päätöslauselmassa toivotaan EKP:n luovan järjestelyjä, joiden avulla suuria maksutapahtumia pystyttäisiin seuraamaan paremmin. Myös EKP pitää tärkeänä laittoman toiminnan kuten järjestäytyneen rikollisuuden, veronkierron, terrorismin rahoituksen ja rahanpesun estämistä. Euroopan komissio on heinäkuussa 2021 esittänyt lakiehdotuksia, joiden avulla halutaan estää rahanpesua ja terrorismin rahoitusta, ja EKP seuraa tarkasti lainsäädäntöviranomaisten näkemyksiä aiheesta. Valmistelussa on muistettava, että eurosetelit ovat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen artiklan 128 mukaan laillisia maksuvälineitä.

6 Avoimuus, vastuuvollisuus, tasa-arvo ja muut näkökohdat

Päätöslauselmassa toivotaan, että EKP tekisi paremmin tiliiä toimistaan Euroopan parlamentille. Myös EKP pitää tilivelvollisuuttaan tärkeänä ja on valmis kehittämään järjestelyjä yhteistyössä parlamentin kanssa. Järjestelyt ovat olleet joustavia, ja niitä on kehitetty jatkuvasti tarpeen mukaan. EKP:n ja Euroopan parlamentin välillä on nykyisin aiempaa enemmän kanssakäymistä, tieto kulkee monin eri tavoin ja alkuperäisiä kuulemistilaisuuksia on kehitetty entistä hyödyllisemmiksi.²⁹ Parlamentin jäseniä on vierailut EKP:ssä tutustumassa ajankohtaisiin aiheisiin esimerkiksi strategian uudelleenarvioinnin ja digitaalisen euron suunnittelun yhteydessä, ja kirjeenvaihtoa on jatkettu tuttuun tapaan. Digitaalisen euron tiimoilta on järjestetty useita kuulemisia talous- ja raha-asoiden valiokunnassa, ja EKP on raportoinut hankkeen etenemisestä myös kirjallisesti. Euroopan parlamentin esittämät näkökannat ovat tuoneet uutta sisältöä keskusteluun. On hyvä, että toimintaa seurataan ja EKP:llä on tilaisuus kertoa työnsä taustoista eurooppalaisille ja heidän valitsemilleen edustajille. EKP olisi valmis sopimaan kirjallisesti erilaisista tilivelvollisuuteen liittyvistä järjestelyistä, mikä tuli esiin myös pääjohtajan puheenvuorossa Euroopan parlamentin helmikuisessa täysistunnossa.³⁰ Toimielinten keskinäiset suhteet ovat hyvät, ja EKP haluaa hoitaa tilivelvollisuutensa huolella. Parlamentin jäsenten tarkentaviin kysymyksiin vastataan jatkossakin, ja EKP pyrkii parantamaan kanssakäymistä perussopimusten hengessä.

Päätöslauselmassa toivotaan EKP:n kertovan tarkemmin ja myös kirjallisesti Baselin pankkivalvontakomiteassa esittämistään kannoista. EKP on valmis toimittamaan parlamentille tietoja, kunhan salassapitovaatimukset sen sallivat.

²⁹ Aihetta on käsitelty EKP:n talouskatsauksen numerossa 5/2018 (ks. ["The evolution of the ECB's accountability practices during the crisis"](#)).

³⁰ Lisätietoa on Euroopan parlamentin verkkosivuilla (ks. ["European Central Bank - annual report 2022 \(debate\)"](#), 15.2.2023).

Baselin pankkivalvontakomitealla on omat toimintasäännöt, joita myös EKP:n edustajien on noudatettava. Kaikki keskustelut, tutkimukset ja analyysit on pidettävä luottamuksellisina, eli tietoja ei saa jakaa eikä niistä saa puhua julkisuudessa. EKP:n pääjohtaja, varapääjohtaja ja valvontaelimen puheenjohtaja kertovat toiminnasta kansainvälisillä foorumeilla mahdollisuuksien mukaan Euroopan parlamentin kuulemistilaisuuksissa (etenkin vuosikertomuksen julkaisemisen yhteydessä), ja pankkilainsäädäntöön liittyviä kysymyksiä voi esittää myös talous- ja raha-asioiden valiokunnan jokavuotisilla vierailuilla EKP:hen.

Päätöslauselmassa ehdotetaan, että ylemmissä palkkaluokissa jo noudatettava karenssiaika työsuhteen päättymisen jälkeen tulisi käyttöön myös alemmissa palkkaluokissa. EKP tarkistaa jatkuvasti eettisiä sääntöjään.

Euroopan oikeusasiamies on esittänyt useita parannusehdotuksia arvioituaan EKP:n linjauksia ja käytäntöjä, ja EKP selvittää mahdollisuuksia välttää tilanteita, joissa työntekijöitä siirtyisi suoraan EKP:n vastuualueella toimivien yritysten palvelukseen.³¹ Eettisten sääntöjen taas valmistuttua EKP tiedottaa parlamentille tehdyistä tarkistuksista.

Päätöslauselmassa toivotaan, että EKP laatisi strategian, jota noudatettaisiin kanssakäymisessä ulkopuolisten toimijoiden kanssa, jotka pyrkivät vaikuttamaan EKP:n päätöksentekoon, ja kertoisi avoimemmin yhteyksistä erilaisiin eturyhmiin. EKP toteaa julkistavansa jo tiedot säännöllisestä yhteydenpidosta markkinaosapuolten kanssa erilaisissa yhteistyöryhmissä.

Kuten muutkin keskuspankit, EKP tarvitsee työssään tietoa rahoitusmarkkinoilta ja taloudesta ja on sen vuoksi yhteydessä monenlaisiin toimijoihin. Yhteyksien myötä opitaan ymmärtämään paremmin talouden, finanssimarkkinoiden ja pankkialan toimintaa. Paitsi EKP:n neuvoston myös työntekijöiden kanssakäyminen markkinaosapuolten kanssa nojautuu periaatteisiin, joiden avulla varmistetaan, että EKP jakaa tietoa toiminnastaan tasapuolisesti eikä yhteistyö vaaranna hyvää hallintotapaa eikä yhtäläisiä toimintamahdollisuuksia euroalueella. Tapaamisten asialistat julkistetaan, ja keskusteluista julkaistaan myös yhteenveto. Yhteistyöryhmien jäsenet on lueteltu verkkosivuilla, joilla kerrotaan ryhmien tarkoituksesta.³²

Päätöslauselmassa mainitaan EKP:n väärinkäytösten ilmoituspalvelu.

Järjestelyissä³³ on noudatettu EU-lainsäädännön periaatteita. Väärinkäytöksistä voi raportoida nimettömänä, ja tietojen antajien suojelemiseksi on laadittu tiukat säännöt. Vuonna 2022 palvelu oli käytössä jo toista vuotta, ja yli puolet EKP:n tietoon tulleista ilmoituksista saatiin sen kautta. Useimmiten ilmoitus haluttiin tehdä nimettömänä.

Päätöslauselmassa käsitellään henkilöstön sukupuolijakaumaa. EKP pyrkii työllistämään monenlaisia ihmisiä ja luomaan yhteisen työkuulttuurin, jonka työntekijät voisivat tuntea omakseen ja jossa heidän työtään arvostettaisiin.

EKP:llä on strategia, jonka avulla pyritään ottamaan huomioon erilaisuus eri

³¹ Ks. oikeusasiamiehen päätös OI/1/2022/KR.

³² Ks. esim. Bond Market Contact Group, Money Market Contact Group, Foreign Exchange Contact Group ja Operations Managers Group.

³³ Ks. EKP:n päätökset ECB/2020/NP37 ja (EU) 2020/1575 (EKP/2020/54).

muodoissaan. Yksi tärkeimpiä tavoitteita on saada eri sukupuolten edustajia tasapuolisemmin johtotehtäviin, mikä ei aina ole helppoa. EKP:ssä on vuodesta 2020 pyritty aktiivisesti etsimään keinoja parantaa sukupuolten tasa-arvoa. Rekrytoinnissa yritetään lisätä EKP:n houkuttelevuutta työnantajana, ja naispuolisten työntekijöiden eturyhmät ovat auttaneet viestinnän suunnittelussa. EKP tarjoaa apurahoja naispuolisille tutkijoille, työntekijät opastavat toisiaan urakehityksessä, hallinnollisissa tehtävissä työskenteleville on tarjolla oma kehitysohjelma ja EKP:n organisaatioyksiköille on laadittu ohjeet, jotta urakehitystä edistävät tehtävät jakautuisivat jatkossa tasapuolisemmin. Naispuolisille työntekijöille on myös oma johtajuuskoulutus. Vuoden 2022 lopussa kehitys oli jo osittain tavoitteiden mukaista (ks. taulukko 1). Vuonna 2022 tavoitteena oli, että ainakin joka toinen johtotehtäviin palkattava tai ylennettävä työntekijä olisi naispuolinen.³⁴ Analyytikko-, asiantuntija- ja ryhmänjohtotehtävissä osuus oli 40–60 % eli tavoitteista jäätin muutaman prosenttiyksikön verran. Naisten osuus johtotehtävissä³⁵ vastasi vuoden 2022 tavoitteita. Asiantuntija- ja ryhmänjohtotehtävissä naisten osuus jäi parisen prosenttiyksikköä tavoitetta pienemmäksi, mutta tilanne parani. Analytikkotehtävissä naisten osuus on kasvanut jatkuvasti, elikkä jatkossa analytikoitten joukosta on helpompi rekrytoida naisia ylempiin palkkaluokkiin. Ei siis ole mahdotonta saavuttaa sukupuolten tasapuolista edustusta, jos toimet suunnitellaan hyvin. EKP jatkaa samalla linjalla ja pyrkii parantamaan tilannetta entisestään.

Taulukko 1

Naisten osuus eri palkkaluokissa vuonna 2022

Palkkaluokat	Ylennykset ja rekrytoinnit – tavoite vuonna 2022	Ylennykset ja rekrytoinnit – osuus käytännössä vuonna 2022	Kaikkiaan – tavoite vuonna 2022	Kaikkiaan – osuus käytännössä vuonna 2022
K-L (ylemmät johtotehtävät)	Vähintään 50 %	60 %	37 %	38 %
I-L (johtotehtävät)	Vähintään 50 %	52 %	33 %	33 %
H (ryhmänjohtotehtävät)	Vähintään 50 %	40 %	37 %	35 %
F/G-G (asiantuntijatehtävät)	Vähintään 50 %	42 %	44 %	43 %
E/F (analytikkotehtävät)	Vähintään 50 %	44 %	51 %	53 %

Lähde: EKP.

Euroopan keskuspankkijärjestelmällä ja yhteisellä pankkivalvonnalla on vuodesta 2022 lukien ollut periaatteet tasa-arvon, monimuotoisuuden ja osallisuuden edistämiseksi. Teema on EKP:lle tärkeä.

Päätöslauselmassa esitetään myös riippumattoman toimiston perustamista arvioimaan rahapolitiikkaa. EKP pyrkii tekemään hyviä päätöksiä, ja arvioinnin merkitys tiedostetaan. EKP:ssä arvioidaan monin tavoin päätöksentekoa ja analyseja. Rahapolitiikan strategiaa on arvioitu kattavasti vuosina 2003 ja 2020–

³⁴ Tavoitteet on asetettu palkkaluokittain, ja naisten osuutta seurataan rekrytoinneissa sekä EKP:n työntekijöiden joukosta että EKP:n ulkopuolelta. Huomioon otetaan myös nimitykset aiempien rekrytointien varasijoilta sekä muodolliset ylennykset virkaiän pidentyessä.

³⁵ Käytännössä tavoitteet koskevat johtotehtäviä vastaavia palkkaluokkia.

2021.³⁶ Tutkimustyössä seurataan rahapoliittisia päätöksiä ja analysoidaan esimerkiksi omaisuuseräostojen vaikutusta inflaatiokehitykseen, ja myös tutkimus EKP:ssä on ollut riippumattoman arvioinnin kohteena useampaan otteeseen.³⁷ Talous- ja inflaatiokehitystä koskevien asiantuntija-arvioiden virhemarginaaleja on selvitetty melko tarkasti, ja tiedot on myös julkaistu. Esimerkiksi talouskatsauksissa on analysoitu, miksi malleilla ei pystytty täysin ennakoimaan inflaation kiihtymistä energian hinnan noustua vuonna 2022.³⁸ EKP seuraa arviointikäytäntöjä myös muissa keskuspankeissa kehittäessään omiaan.

³⁶ Ks. 8.5.2003 julkaistu tiedote "[EKP:n rahapolitiikan strategia](#)" ja puoli vuotta tuolloisen arvioinnin jälkeen pidetty puhe "[The ECB's monetary policy strategy after the evaluation and clarification of May 2003](#)". Vuosina 2020–2021 tehdystä [strategian uudelleenarvioinnista](#) on julkaistu paljon tietoa.

³⁷ Viimeksi vuosina [2004](#) ja [2011](#).

³⁸ Ks. esim. talouskatsauksen 3/2022 kehikko "[What explains recent errors in the inflation projections of Eurosystem and ECB staff?](#)" ja talouskatsauksen 8/2019 artikkeli "[The performance of Eurosystem/ECB staff macroeconomic projections since the financial crisis](#)".